

Belediyelerin Çevre Politikasına Yönelik Halkın Algısı: Karabük Örneği*

Metin YAPICI**, Kemal YAMAN***

Öz: Bu çalışmada Karabük ilinde belediyenin yürüttüğü çevre politikalarına yönelik halkın algısını belirlemek amacıyla bir alan çalışması gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda; Karabük belediyesinin, halkın çevreyle ilgili şikâyetlerini dinlediği ve çözüm bulmaya çalıştığı ($\bar{X}=3,50$), çevre sorunlarına karşı halkı bilinçlendirmeye yönelik hizmetlerinin ($\bar{X}=3,62$), mevcut park ve yeşil alan sayısının ($\bar{X}=3,60$), park ve yeşil alanlarla ilgili hizmetlerinin (koruma, bakım ve yenileme) ($\bar{X}=3,42$), cadde ve sokakların temizliği ile ilgili hizmetlerinin (yıkama ve süpürme) ($\bar{X}=3,71$), geri dönüştürülebilir atıklar (pil, cam vb.) ile ilgili çalışmaların ($\bar{X}=3,49$), geri dönüşüm atık kafeslerinin sayısının ($\bar{X}=3,57$) yeterli olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevre Sorunları, Çevre Politikaları, Yerel Yönetimler, Karabük.

Public Perception of Municipalities' Environmental Policy: The Case of Karabük

Abstract: In this study, a field study was conducted in order to determine the perception of the public towards the environmental policies carried out by the Karabük municipality. As a result of the study; the municipality's services on listening to public complaints about the environment and trying to find solutions ($=3,50$), raising awareness of the public against environmental problems ($=3,62$), the number of existing park and green areas ($\bar{X}=3,60$), services on parks and green areas (protection, maintenance and renovation) ($\bar{X}=3,42$), services about cleaning of the streets (washing and sweeping) ($\bar{X}=3,71$), the works on recyclable wastes (batteries, glass, etc.) ($=3,49$) and the number of recyclable waste cages ($\bar{X}=3,57$) appeared to be sufficient.

Keywords: Environment, Environmental Problems, Environmental Policies, Local Governments, Karabük.

Giriş

Çevre sorunları aşağı yukarı insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır. Tarihin hiçbir döneminde doğa kendi kendine çevre sorunlarına neden olmamıştır (Özey, 2009: 13). Çevre sorunlarının özünde insan ve doğa ilişkisi yatmaktadır (Bozkurt ve Kaman, 2018: 13). İnsanoğlunun dünya sahnesinde ortaya çıkmasıyla çevre sorunları da görülmeye başlar (Özey, 2009: 13). İnsan gücünün ve aklının var-

* Bu çalışma ilk yazının "Karabük'te İkamet Eden Kişilerin Karabük Belediyesi'nin Çevre Politikalarına Yönelik Algısı Üzerine Bir Araştırma" isimli yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Karabük Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD

*** Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Kentleşme ve Çevre Sorunları ABD

lığının farkına vardığı andan itibaren çevresi ile etkileşime girmiş ve doğadan faydalanmaya başlamıştır. Toplumsal yaşantısı gereği zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevresini sürekli olarak kullanarak kendisine doğal çevreden farklı olarak bir de yapay bir çevre yaratmıştır. Zamanla zorunlu ihtiyaçlarını yerini daha konforlu bir yaşam elde edebilme arzusu almış, insan ve doğa arasında denge doğa aleyhine sürekli olarak bozulmuştur (Erten, 1995: 12-16).

İnsanoğlu sanayi devrimi ile birlikte tabiat üzerinde hâkimiyet kurmaya başlamıştır (Görmez, 2010: 7). Önceleri ekip biçmeyle başlayan doğadan faydalanma ve doğaya müdahale etme isteği sanayi devrimiyle birlikte yok edici bir harekete dönüşmüştür (Erten, 1995: 16). Sanayileşme ile birlikte sanayi toplumu ortaya çıkmış ve böylece ekosistemin dengesi bozulmaya başlamıştır. İlk başta sınırsız ve bedelsiz olduğu düşünülen doğanın devamlı olarak kazanç sağlamak için kullanılması, çevre sorunlarının en önemli göstergesidir (Görmez, 2010: 7).

Kısaca çevre sorunları doğal kaynakların yoğun olarak kullanımı ile insanoğlunun toplumsal ve ekonomik faaliyetleri neticesinde ortaya çıkmış; özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren insan hayatını tehdit etmeye başlamıştır (Bozkurt ve Kaman, 2018: 10).

Kavramsal Çerçeve

Çevre Politikaları ve Yerel Yönetimler

Çevre sorunları, en küçük yerleşmelerden evrene kadar uzanan boyutlar kazanmasına rağmen sorunların belli bir yerde ortaya çıktığı bilinmektedir (Öztaş ve Zengin, 2008: 183). Bir bölgede yaşanan sorunlar ve bu sorunlar için üretilecek çözümlerle birlikte sorunların çözümüne yönelik hangi araçların kullanılmasının gerektiği ve öz kaynakları daha yararlı hale getirilebilmenin yolları en iyi o bölge halkı tarafından bilinmektedir. Bu bağlamda çevre sorunu da yerel bir boyut taşıdığına göre en iyi o bölgede yaşayan halk ve o bölgeyi yöneten kişiler tarafından bilinebilir (Zeytin ve Kırlioğlu, 2014: 244). Kirliliğin önlenmesi, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesine kısaca halkın çevre yönetimine en etkin katılımı yerel düzeyde sağlanabilir (Yıldırım, 1994: 43). Yerel yönetimleri çevre sorunlarının önlenmesi ve çözülmesinde sorumlu hale getiren, sorunların kaynağında yer almalarıdır (Toprak, 2017: 194).

Temel varlık nedeni insanların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile ilgili olan yerel yönetimler dâhil edilmeden çevrenin korunması ve iyileştirilmesi de mümkün değildir. Çevre sorunlarının kaynağında giderilme çabaları, çözüm için de yerel nitelikte önlemlerin alınması gereğini ortaya çıkarmaktadır. Hava kirliliği, atık ve su kirliliği gibi çevresel sorunlar kentsel sorunlardır. Bu bağlamda kentsel çevre sorunlarının çözümünde yerel yönetimlerin çevre ile ilgili faaliyet-

leri ön plandadır (Bozkurt ve Kaman, 2018: 127-128).

Çevre sorunları yerel odaklı olduğu ve yayılma özelliği taşıdığı için, çevre yönetimi, en alt kademedен başlayıp gittikçe büyüyen ve birbirini içeren değişik düzeylerde yapılandırılmak zorundadır. Çevre sorunlarının oluşmadan önce kaynağında önlenmesi veya oluştuysa en kısa sürede giderilmesi bakımından yerel düzeyde çevre yönetiminin göreceli olarak daha önemli olduğu söylenebilir (Şengül, 1999: 91). Bu geleneksel yerinden yönetim anlayışının gereği olduğu gibi, AB tarafından benimsenen hizmetin yerel halka yakın yönetim birimince görülmesi *subsidiarity* ilkesinin bir gereğidir (Öztaş ve Zengin, 2008: 183-184). Öte yandan çevre sorunları yerel başlamış olmalarına karşın bir belde içerisinde kalmamakta hatta ülke sınırlarını bile aşmaktadır. Bu sebeple çevrenin korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla yerel yönetimler ile merkez ve bölge yönetimlerinin hatta uluslararası kuruluşların iş birliği içerisinde olmaları gereklidir (Bozkurt ve Kaman, 2018: 129). Yerel yönetim birimlerinin çevreyi koruma ve geliştirme ile ilgili olarak diğer ortaklarla birlikte özellikle de halkla iş birliği içerisinde faaliyetler yürütmesi sorunların çözümüne daha kolay ulaşılmasını sağlayacağı gibi çözümden sonraki süreçte sürdürülebilir etkinlik sağlayacaktır (Toprak, 2017: 194).

Belediyelerin Çevre ile İlgili Görev ve Sorumlulukları

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde belediyelerin çevre ile ilgili doğrudan ya da dolaylı olarak sunduğu mahalli ve müşterek hizmetler yer almaktadır. Bu hizmetler; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, ağaçlandırma, yeşil alan ve parklar, imar, ulaşım, su ve kanalizasyon gibi kentsel alt yapı, konut, şehir içi trafik, coğrafi ve kent bilgi sistemleri, itfaiye, ambulans, acil yardım ve kurtarma, zabıta, defin ve mezarlıklar olarak belirlenmiştir (5393 Sayılı Kanun, 2005).

Belediyeler doğrudan yerel kaynakları kullanarak görevlerini yerine getirirler. Dolayısıyla doğal dengenin korunduğu bir süreç içinde, doğal kaynakları kullanarak halkın ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Bu nedenle belediyeler çevreyle doğrudan ilgili en yakın teşkilat konumundadırlar. Belediye ve diğer kuruluşlar hizmetleri yerine getirirken doğal dengenin korunması ve doğal kaynakların sınırsız olmadığı gerçeğine önem vermek durumundadırlar. Bir başka ifadeyle belediyeler bu kaynakları rasyonel bir şekilde kullanmak, kullandırmak ve korumak zorundadırlar. Yaşanabilir bir çevre ve yaşamın sürekliliği çevre ile doğru orantılı olduğu için doğanın korunması amacıyla gerekli önlemleri almak mevcut çevre politikalarını uygulama yükümlülüğünde olan belediyelerin en önemli görevlerindendir (Bozkurt ve Kaman, 2018: 132).

Belediyeler, çevreyi korumak amacıyla yasalar ve yönetmeliklerle konan

kurallara uymayan ve gereken izinleri almayan işyerleri ve kişilere para cezası verebilmektedirler. Örneğin Kıyı Kanunu'nun 13. maddesinde belediye sınırları ve mücavir alanlarında kontrol yetkisi, 15. maddesinde ise kıyıların kirletilmesi durumunda ceza verme yetkisi belediyelere tanınmıştır. 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 38. maddesinde; belediye sınırları içinde yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın yayaların kullandığı kaldırımları ya da sokak, cadde ve meydanları işgal eden, buralara inşaat malzemesi yığan kişilere belediye zabıtarlarınca idari para cezası verilebileceği belirtilmiştir. 41. maddede ise evsel veya inşaat atık ve artıklarını bunların toplanması ve depolanması için belirlenmiş özel yerlerin dışında çevreye bırakan kişiler ile ihtiyaç dışı veya kullanılamaz ev eşyasını bunların toplanması için belirlenmiş gün haricinde sokak veya kamusal başka bir yere bırakan kişilere para cezası uygulanacağı belirtilmiştir (5326 Sayılı Kanun, 2005).

Büyükşehir Belediyelerinin Çevre ile İlgili Görev ve Sorumlulukları

Büyükşehir belediyelerinin 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesine göre çevreye yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili görülebilecek görev ve sorumluluklar yüklemiş bulunmaktadır. Adı geçen kanunun 15. maddesinde Büyükşehir belediyelerine ihtisas komisyonları kapsamında çevre ve sağlık komisyonu kurulmasını da zorunlu tutmuştur (5216 Sayılı Kanun, 2004). Ayrıca 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 18. maddesine göre; çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri çevre katkı payı olarak tahsil edilmektedir (2872 Sayılı Kanun, 1983).

Son yıllarda büyükşehir belediyeleri çevre ile ilgili; yeşil, temiz ve sürdürülebilir sağlıklı bir çevre oluşturabilmek amacıyla kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarını dünya ortalamalarına çıkarmak, buna yönelik projeler hazırlayarak bu doğrultuda uygulamalar yapmaktadır. Bu uygulamalar ağaç ve çiçek dikimini teşvik ederek yeşil alanların yaygınlaşmasını sağlamak, yeşil alanların bakımı, tarihi ağaçların gelecek nesillere de ulaşması amacıyla bakımlarını yapmak gibi faaliyetlerdir (Bozkurt ve Kaman, 2018: 140).

İl Özel İdarelerinin Çevre ile İlgili Görev ve Sorumlulukları

2005 yılında kabul edilen 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesinde çevreye ilişkin il özel idarelerinin doğrudan ya da dolaylı olarak görev ve yetkileri; belediye sınırları dışında ve il sınırları içinde olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Buna göre il özel idareleri belediye sınırları dışında; kurtarma, acil yardım, çevre, bahçe ve park yapımı, katı atık, kanalizasyon, su, yol, imar, orman köylerinin desteklenmesine ilişkin hizmetleri yürütmekle görevli ve yetkilidir. İl sınırları

içinde ise belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç; erozyonun önlenmesi, toprağın korunması, il çevre düzeni planının hazırlanması, ilk ve orta öğretim kurumları için arsa temin edilmesi ile binalarının yapım, bakım ve onarım ve diğer ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetleri yürütmekle görevli ve yetkili oldukları ifade edilmiştir (5302 Sayılı Kanun, 2005).

Ayrıca kanunun 16. maddesinde il özel idareleri bünyesinde çevre ve sağlık komisyonu kurulması zorunlu tutulurken 65. maddede il özel idarelerinin çevre ve sağlık hizmetleri ile ilgili ildeki verim ve tasarrufu artırmak, katılım ve dayanışmayı sağlamak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygulayabileceği belirtilmiştir (5302 Sayılı Kanun, 2005).

Araştırma Konusu, Amaç ve Kısıtları

Araştırmanın temel konusunu Karabük ilinde ikamet eden kişilerin belediyenin yürüttüğü çevre politikaları hakkındaki görüş ve düşüncelerinin araştırılması teşkil etmektedir.

Çalışmanın amacı ise Karabük Belediyesi'nin çevre yönetiminde yürüttüğü politikalarının ne ölçüde başarılı olduğu/olabileceği, Karabük halkı üzerinde yarattığı izlenim ve algı boyutunda değerlendirilerek Karabük'te yaşanan mevcut çevre sorunlarını azaltmada ne gibi önlemler alınması gerektiğini ortaya koymaktır.

Araştırma zaman ve maliyet kısıtlarından dolayı sadece Karabük merkezi ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar veri toplama aracındaki ifadelerle sınırlıdır. Bu nedenle, araştırmaya katılan kişilerin doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Araştırmanın Modeli ve Hipotezi

Araştırma modeli, "araştırma amacına uygun ve ekonomik olarak verilerin toplanması ve çözümlenebilmesi için gerekli koşulların düzenlenmesi" olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2008: 76). Dolayısıyla bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, bir grubun özelliklerini belirlemek ya da geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010: 17). Tarama modelleri hem nicel, hem de nitel karakter taşımakla birlikte bu araştırmada karma yöntemlerden olan sıralı araştırıcı tasarım benimsenmiştir. Sıralı araştırıcı tasarım modelinde nitel veriler toplanıp analiz edildikten sonra nicel veriler analiz edilmektedir. Bu tür modellerde nicel veriler, nitel verileri desteklemek için kullanılmaktadır. (Baki ve Gökçek, 2012: 9-10). Nicel analizler, istatistiksel testlerle değerlendirme yapılabilmesi hemen her zaman mümkün olan

analizlerdir. Bu tür analizler göreceli olarak daha hızlı uygulanabilmekte ve tekrar edilebilir özelliktedirler (Ulus ve diğerleri, 2010: 44). Araştırmalarda hipotez veya hipotezlerin test edilmesi isteniyorsa ve istatistiksel olarak sonuç elde etmek hedefleniyorsa nicel araştırma yöntemi benimsenmelidir (Padem, Göksu ve Konaklı, 2012: 58). Hipotez, doğruluğu sınanmak amacıyla öne sürülmüş geçici bir önermedir. Araştırmacı hipotezini kurduktan sonra olay ve olguları gözleyip deliller toplayarak önerisinin doğruluğunu kanıtlamaya çalışır. Bu işlem sonucunda hangi hipotezlerin olaylarla uyduğu ve soruna doğru çözümler getirdiği, buna karşın hangilerinin desteklenmediği anlaşılmış olur (Erdem, 2007: 47).

Bu çalışmada araştırma problemi olarak “Karabük merkez ilçede çevre sorunları algısı ve Karabük Belediyesi çevresel hizmet yeterliliği; merkez ilçede yaşayanların yaş, eğitim, gelir seviyesi ve ikamet ettiği mahalle değişkenleri açısından ne düzeydedir?” sorusu tanımlanmış ve bu soruya cevap bulabilmek için araştırmanın amacına uygun 27 adet hipotez geliştirilmiştir. Bu hipotezler aşağıda verildiği gibidir.

- H1: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.
- H2: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.
- H3: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.
- H4: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H5: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H6: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H7: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı yaşlarına göre farklılık göstermektedir.
- H8: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı yaşlarına göre farklılık göstermektedir.
- H9: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir.
- H10: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı eğitim durumları-

na göre farklılık göstermektedir.

- H11: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H12: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H13: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı mesleklerine göre farklılık göstermektedir.
- H14: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı mesleklerine göre farklılık göstermektedir.
- H15: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri mesleklerine göre farklılık göstermektedir.
- H16: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H17: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H18: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir.
- H19: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir.
- H20: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir.
- H21: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir.
- H22: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı ikamet sürelerine göre farklılık göstermektedir.
- H23: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı ikamet sürelerine göre farklılık göstermektedir.
- H24: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri ikamet sürelerine göre farklılık göstermektedir.
- H25: Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı Belediye hizmet-

lerini öğrendikleri bilgi kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.

- H26: Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı Belediye hizmetlerini öğrendikleri bilgi kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.
- H27: Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri Belediye hizmetlerini öğrendikleri bilgi kaynaklarına göre farklılık göstermektedir.

Evren ve Örneklem

Bilimsel araştırmalar geneli temsil ettiğine inanılan küçük bir kütlenin özelliklerinin tekrar genele atfedilmesi mantığı etrafında yapılmaktadır. Buradan yola çıkarak; evren araştırmacının çalışma alanını oluşturan, örneğini seçtiği ve edindiği sonuçları genelleştireceği bir grup olarak tanımlanabilir (Altunışık ve diğerleri, 2010: 27-142). İki tür evren vardır. Birisi, genel evren ve öteki ise erişilebilir araştırma (çalışma) evrenidir. Genel evren soyut bir kavramdır. Tanımlanması kolay ancak ulaşılması zordur. Araştırma evreni ise ulaşılması mümkün olandır. Bu açıdan somuttur (Karasar, 2011: 110). Bu tanımdan hareketle, araştırmanın evreni Karabük ilinde ikamet eden kişiler olarak belirlenmiştir. Araştırmanın erişilebilen evreni ise, alan çalışmasının yapıldığı 2018 Ekim-Kasım döneminde Karabük merkez ilçesinin toplam nüfusunu oluşturan 118.776 kişi olarak tespit edilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2018a).

Ana kütlenin büyüklüğü, zaman ve maliyet kısıtları, cevap verme oranı ve araştırma verilerinin analizinde kullanılacak yöntemler dikkate alınarak örneklemeye başvurulmuştur (Altunışık, ve diğerleri, 2005: 128). Örneklem belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilmiş olan küçük küme olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, araştırmalar örneklem üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrene genellenir (Karasar, 2011: 110). Araştırmada tesadüfi olmayan örnekleme tekniklerinden, kolayda örnekleme tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme, birimlerin seçiminin büyük ölçüde görüşmecilere bırakıldığı örnekleme türüdür (Nakip, 2013: 204). Bu çerçevede nüfus yoğunluğu bakımından en kalabalık olan mahalleler araştırmada tercih edilmiştir.

Niceliksel çalışmalarda hesaplanacak örneklem büyüklüğünün çalışmada kullanılan değişken sayısının en az beş katı olması gerekmektedir (Tavşancıl, 2002: 51). Ancak literatürde, evren hacminin büyüklüğü ($N > 10.000$ veya $N < 10.000$), değişkenlerin türü (nitel veya nicel) ve güven düzeyinin göz önünde bulundurulup bulundurulmayacağı gibi belirleyiciler dikkate alınarak, örneklem hacminin hesaplanması için ilgili literatürde (Ryan, 1995: 36; Sekaran, 2003: 119) örneklem büyüklüğünün hesaplanmasına yönelik bazı formüller verilmiştir.

Bu kapsamda örneklem büyüklüğünün hesaplanması için aşağıdaki örneklem hesaplama formülünden yararlanılmıştır (Arıkan, 2005: 87):

n = Örneklem sayısını

N = Araştırmaya konu olan topluluğu

P = Topluluk oranını veya tahminini

$q = 1 - P$ 'yi

B = Katlanılabilir hata oranını

Z = İstenilen güven aralığını ifade etmektedir.

118.776 kişilik evrende $\alpha=0.05$ anlamlılık ve $\pm \% 5$ hata payına göre ihtiyaç duyulan örneklem sayısı en az 384 kişidir (Baş, 2010: 41; Davis ve Cosenza, 1998: 28; Yamane, 2001: 116-117). Araştırma kapsamında 700 adet anket dağıtılmış ve bunların arasından hatalı ve eksik olan 20 anket çıkarılarak geriye kalan 680 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada bireylerin bakış açılarına ve algılayış biçimlerine göre farklılık gösteren, zamana bağlı olarak anlam kazanan (İftar, 1999: 6) sözel ağırlıklı ve yoruma dayalı çalışmalar olarak tanımlanan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda tümevarım mantığı, toplanan verilerden hareketle genellemeler yapma ön plana çıkmaktadır. Nitel araştırmalar; örnek olay, durum çalışmaları, eylem araştırmaları, kültür analizi gibi alt gruplara ayrılabilirler (Padem ve diğerleri, 2012: 57-58). Dolayısıyla bu çalışmada örnek olay tekniği ile Karabük Belediyesi'nin 2015, 2016 ve 2017 Mali Yılları Performans Programları ile Yılsonu Faaliyet Raporları incelenmiştir.

İkinci aşamada nicel yöntem kullanılmış olup Karabük Belediyesi'nin çevre yönetiminde yürütmüş olduğu politikalara ilişkin algıyı ölçmek amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Anket, araştırma problemini ortaya koyacak soruların kullanılarak şekillendirilmesi ve örneklemden doğru bilgileri almak için tasarımı yapılmış yapısal formlardır (Nakip, 2013: 173). Söz konusu anket 2 bölüm şeklinde tasarlanmıştır. Birinci bölümde araştırmaya katılan kişilere ilişkin tanımlayıcı bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise çevre politikalarına yönelik algıyı tespit etmek için toplam 24 ifadeden oluşan bir ölçekten yararlanılmıştır. Bu ölçek Albayrak vd. (2015), Alcı (2007), Çetin (2012) ve Güllü (2007) tarafından yapılan çalışmalardan yararlanarak hazırlanmıştır.

Karabük'te ikamet eden kişilerden elde edilen veriler, SPSS 20 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerin ilk aşamasında veri se-

tinin yapı geçerliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Yapı geçerliği, ölçülen özelliğin ne olduğu ile ilgilidir ve bunu test etmek için en yaygın kullanılan yöntem faktör analizidir. Faktör analizinin, açıklayıcı ve doğrulayıcı olmak üzere iki çeşidi vardır. Açıklayıcı faktör analizi bir dilden başka bir dile çevrilmiş bir ölçeğin değişkenlerini temsil eden ifadelerin altında yatan faktör yapısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi ise daha önce kullanılmış olan bir ölçeğin, başka bir çalışmada kullanılması sonucu orijinal faktör yapısına uyup uymadığını test etmeyi ifade etmektedir (Yaşlıoğlu, 2017: 75).

Bu çalışmada, ölçeğin yapı geçerliliğini incelemeye sıklıkla kullanılan açıklayıcı faktör analizi tekniği kullanılmıştır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2004: 208). Açıklayıcı faktör analizinde iki temel değer vardır. Bu değerlerden ilki olan *Barlett* değeri; alan çalışması sonucu elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu gösteren bir değerdir. *Bartlett* değerinin $p < 0,05$ veya $p < 0,01$ olması gerekmektedir (Hair ve diğerleri, 2010: 99). *Kaiser-Meyer-Olkin* (KMO) değeri ise, değişkenler setinin ne kadar ortak olduğunun bir göstergesi olarak kullanılmaktadır. Ölçümde elde edilecek 0.6'nın üzerinde bir sonuç faktör analizi için uygun olarak kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013: 53). Dolayısıyla Hair vd. (2010: 99)'e göre, KMO oranının 0,5 veya 0,5'in üzerinde olması gerekmektedir. 0,5'in altındaki değerler değerlendirmeye uygun değildir.

KMO'ya göre özdeğeri 1'den büyük olan faktörler temel alınarak, yapının kaç faktörlü olduğu saptanmaktadır (Erdoğan, 2003: 358). Araştırmada yorumlanmasının kolaylığı ve kullanım sıklığından dolayı dikey döndürme yöntemlerinden biri olan *Varimax* Döndürme Yöntemi kullanılmıştır. *Varimax* döndürme yöntemi, faktörlerin isimlendirilmesinde sağladığı kolaylık sebebiyle en yaygın kullanılan yöntemdir. Bu yöntem az değişkenle faktör varyanslarının en çok olmasını sağlayacak şekilde döndürme yapabilmektedir (Tavşancıl, 2002: 50). Ayrıca, sosyal bilimlerde faktör analizi sonucu ortaya çıkan boyutların kümülatif varyans oranlarının en az 0,40-0,60 aralığında olması gerekmektedir (Tavşancıl, 2002: 48).

Veri setinin güvenilirliğini ölçmek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenirlik, bir ölçüm sürecinde, ölçüm işleminin tekrarlanabilirliği ya da tekrarlardaki tutarlılıktır (Alpar, 2010: 411). Güvenirlik, zamana göre değişmezlik ölçüsüdür (Tavşancıl, 2002: 148). Güvenirlik aynı zamanda, ölçekleri oluşturan maddelerin kendi içlerinde tutarlı olup olmadığını ölçmek için kullanılmaktadır (Ural ve Kılıç, 2013: 280). Güvenirlik analizi için Alfa katsayısı (*Cronbach Alpha*) kullanılmıştır (Özdamar, 2004: 623; Erkuş, 2009: 132). Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliği için ise " $0,00 \leq \alpha < 0,40$ = güvenilir değil, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ = düşük güvenilirlik, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ = oldukça güvenilir ve $0,80 \leq \alpha < 1,00$

= yüksek güvenilirlik” değerleri dikkate alınmaktadır (Kalaycı, 2010: 405). Bu çerçevede araştırmada kullanılan ölçeğin *Alfa* katsayısı 859 olarak tespit edilmiştir. *Alfa* katsayılarından hareketle ölçeğin güvenilir olduğunu söylemek mümkündür (Akgül ve Çevik, 2003: 436).

Analizlerin ikinci aşamasında araştırmaya katılan kişilerin demografik özellikleri ve ifadelere verdikleri cevapların tespiti için betimsel analizler yapılmıştır. Betimsel analizler frekans ve aritmetik ortalama olmak üzere iki değişkenden oluşmaktadır. Dolayısıyla frekanslar bir dizi nicel değişken için sıklık sayısı ve yüzdeleri gösterirken, ortalamalar yalnızca sayısal değişkenlerin aritmetik ortalamasını temsil etmektedir (Veal, 2006: 159; Cebeci, 2010: 124). İfadelerinin değerlendirmesinde; “1.00-1.80 için kesinlikle katılmıyorum, 1.81-2.60 için katılmıyorum, 2.61-3.40 için kısmen katılıyorum, 3.41-4.20 için katılıyorum ve 4.21-5.00 için kesinlikle katılıyorum” değer aralıkları dikkate alınmıştır (Özdamar, 2001: 145).

Üçüncü aşamada katılımcıların çevre politikalarıyla ilgili algılarını ölçmek amacıyla T-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. T-testi; aralarında bağımsız olan iki grubun arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemeye yardımcı olan bir testtir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004: 172; Arslantürk, 2001: 140). ANOVA ise birkaç grup arasında, ortalama skorlardaki anlamlı farklılıkları tanımlamaktadır. Gruplar arasındaki anlamlı farklılıkları belirlemede, gruplar arası varyansın grup içi varyansa oranıyla elde edilen F değeri göz önüne alınmıştır. Yüksek bir F değeri, belli bir sosyal etki değişkeninde bir veya birden fazla grubun ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğunun göstergesidir (Pallant, 2005: 214).

Alan Araştırmasına Yönelik Bulgular

Bu bölümde, Karabük Belediyesi’nin uygulamış olduğu çevre politikalarına yönelik olarak yerli halkın algısını ölçmek için elde edilen veriler analiz edilmiş ve ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Karabük ilinde ikamet edip bu araştırmaya katılan kişilerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, aylık gelir, meslek, ikamet süresi, ikamet yeri ve belediye hizmetleriyle ilgili bilgi kaynaklarına yönelik bulgular incelenmiştir. Bu kapsamda, araştırmaya katılan kişilerin demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Buna göre; araştırmaya 280 kadın ve 400 erkek katılmıştır. 680 kişiden 359’u evli ve 321’i bekârdır. Katılımcılardan 139’u 30 yaş ve altı, 112’si 31-30 yaş, 237’si 41-50 yaş ve 192’si 50 yaşın üzerindedir. Katılımcılardan 70’i ilköğretim, 100’ü lise, 361’i üniversite ve 149’u lisansüstü mezunudur. Meslek

grupları açısından memur olan 178 kişi, esnaf/işveren 72 kişi, işçi 57 kişi, serbest meslek 72 kişi, emekli 50 kişi, ev hanımı 42 kişi, öğrenci 146 kişi ve diğer 63 kişidir. Diğer seçeneğini işaretleyen kişilerin daha çok doktor, avukat ve mühendis oldukları tespit edilmiştir. Katılımcılardan 153'ü 2000 TL altında gelire, 168'i 2000-2500 TL, 142'i 2501-3000 TL ve 217 gibi büyük bir çoğunluğu 3000 TL üzerinde gelire sahiptir. Katılımcılardan 133'ü 5000 Evler, 106'sı Yeşil Mahalle, 114'ü Şirinevler Mahallesi, 186'sı 100. Yıl Mahallesi, 89'u Kurtuluş Mahallesi ve 52'si diğer mahallelerde ikamet ettiğini belirtmiştir. Katılımcılardan 284'ü 5 yıldan az süredir, 161'i 5-10 yıldır, 111'i 11-15 yıldır, 124'ü 16 ve üzeri yıldır söz konusu mahallelerde ikamet etmektedir. Ayrıca çalışmada, Karabük Belediyesi'nin çevre ile ilgili faaliyetlerinden nasıl haberdar oldukları sorulmuştur. Katılımcıların 32'si afiş ve broşürlerden, 145'i yerel gazetelerden, 183'ü yerel TV ve radyolardan, 62'si Belediye Web sitesinden ve 258 gibi büyük bir çoğunluğunun kişisel gözlemlerinden yararlandıkları tespit edilmiştir.

Tablo 1. Tanımlayıcı Özelliklere İlişkin Bulgular

Cinsiyet	n	%	Aylık Gelir	n	%
Kadın	280	41,2	2000 TL Altı	153	22,5
Erkek	400	58,8	2000-2500 TL	168	24,7
Medeni Durumu	n	%	2501-3000 TL	142	20,9
Evli	359	52,8	3001 TL ve Üstü	217	31,9
Bekar	321	47,2	İkamet Süresi	n	%
Yaş	n	%	5 Yıldan Az	284	41,8
30 Yaş ve Altı	139	20,4	5-10 Yıl	161	23,7
31-40 Yaş	112	16,5	11-15 Yıl	111	16,3
41-50 Yaş	237	34,9	16 Yıl ve Üstü	124	18,2
51 Yaş ve Üstü	192	28,2	İkamet Yeri	n	%
Eğitim Durumu	n	%	5000 Evler	133	19,6
İlköğretim	70	10,3	Yeşil Mahalle	106	15,6
Lise	100	14,7	Şirinevler Mahallesi	114	16,8
Üniversite	361	53,1	100.Yıl Mahallesi	186	27,4
Lisansüstü	149	21,9	Kurtuluş Mahallesi	89	13,1
Meslek	n	%	Diğer	52	7,6
Memur	178	26,2	Bilgi Kaynakları	n	%
Esnaf/İşveren	72	10,6	Afiş ve Broşürler	32	4,7
İşçi	57	8,4	Yerel Gazeteler	145	21,3
Serbest Meslek	72	10,6	Yerel TV ve Radyolar	183	26,9
Emekli	50	7,4	Belediye Web Sitesi	62	9,1
Ev Hanımı	42	6,2	Kişisel Gözlem	258	37,9
Öğrenci	146	21,5	TOPLAM	680	100
Diğer	63	9,3			

Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenilirliğine Yönelik Bulgular

Karabük'te ikamet eden kişilerden elde edilen verilerin yapısal geçerliliği için temel bileşenler yöntemi ve varimax rotasyonlu açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Çevre sorunları, belediye hizmetleri ve önerilere ilişkin ölçeğin KMO değeri 0,923 ve Bartlett değeri $p < 0,000$ olarak tespit edilmiştir. Bu değerlere göre, ölçeğe faktör analizinin uygulanması kabul edilmektedir. Çevre sorunları, belediye hizmetleri ve önerileri ortaya koyan ölçeğin toplam varyans oranı %64 olarak ortaya çıkmıştır.

Faktör analizi sonucunda toplam 24 ifadeden oluşan ölçeğin 3 faktörden meydana geldiği ve bekleneni karşıladığı belirlenmiştir. Varyans açıklama oranı yaklaşık %32 olan faktör “Hizmet Yeterliliği”, yaklaşık %20 olan faktör “Öneriler” ve %13 olan faktör “Çevre Sorunları” olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin faktör yüklerinin 0,35’in üzerinde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ölçek ifadelerinin yük değerlerinin 0,32 veya 0,35’ten büyük olması gerektiği düşüncesinden hareketle, faktör yüklerinin de kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013; Büyüköztürk, 2007). Ayrıca ölçeğin genel güvenirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha $\alpha=0,859$) olarak tespit edilmiştir. Güvenirlik katsayısının $\alpha=0,70$ ’in üzerinde olması, kullanılan ölçeğin kabul edilebilir güvenirlikte olduğuna işaret etmektedir (Kayış, 2009: 405).

Çevre Sorunlarına Yönelik Bulgular

Faktör analizi sonucu çevre sorunları olarak isimlendirilen ve genellikle çevre sorunlarını ortaya koyan ifadelerin frekansları, yüzdeleri ve aritmetik ortalamaları Tablo 2’te sunulmuştur.

Tablo 2. Çevre Sorunlarına İlişkin Bulgular

İfadeler		1	2	3	4	5	$\bar{X}$
S15.Karabük’te su kalitesi önemli bir çevre sorunudur	f	26	57	159	233	205	3,78
	%	3,8	8,4	23,4	34,3	30,1	
S21.Karabük’te trafik sorunu önemli bir çevre sorunudur	f	35	77	125	252	191	3,71
	%	5,1	11,3	18,4	37,1	28,1	
S11.Karabük’te katı atık sorunu önemli bir çevre sorunudur	f	45	62	153	242	178	3,65
	%	6,6	9,1	22,5	35,6	26,2	
S6.Karabük’te çarpık kentleşme önemli bir çevre sorunudur	f	33	75	147	230	195	3,70
	%	4,9	11,0	21,6	33,8	28,7	
S17.Karabük’te görüntü kirliliği önemli bir çevre sorunudur	f	45	56	146	180	253	3,79
	%	6,6	8,2	21,5	26,5	37,2	
S2.Karabük’te hava kirliliği önemli bir çevre sorunudur	f	38	72	111	248	211	3,76
	%	5,6	10,6	16,3	36,5	31,0	

Not: 1=Kesinlikle Katılmıyorum; 2=Katılmıyorum; 3=Kısmen Katılıyorum; 4=Katılıyorum; 5=Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmada, Karabük'te su kalitesinin ($\bar{X}=3,78$), trafik sorununun ($\bar{X}=3,71$), katı atık sorununun ($\bar{X}=3,65$), **çarpık kentleşmenin** ($\bar{X}=3,70$), görüntü kirliliğinin ($\bar{X}=3,79$), hava kirliliğinin ($\bar{X}=3,76$) önemli çevre sorunları olduğu değerlendirilmiştir.

Belediyenin Hizmet Yeterliliğine Yönelik Bulgular

Bu kısımda, faktör analizi sonucu hizmet yeterliliği olarak isimlendirilen ve genellikle Belediyenin hizmet yeterliliğini ortaya koyan ifadelerin frekansları, yüzdeleri ve aritmetik ortalamaları Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Belediyenin Hizmet Yeterliliğine İlişkin Bulgular

İfadeler		1	2	3	4	5	$\bar{X}$
S20.Belediyenin halkın çevre ile ilgili şikâyetlerini dinleme ve çözüm bulma hizmeti yeterlidir	f	48	65	184	259	124	3,50
	%	7,1	9,6	27,1	38,1	18,2	
S9.Belediyenin çevre sorunlarına karşı halkı bilinçlendirmeye yönelik hizmetleri yeterlidir	f	32	62	183	258	145	3,62
	%	4,7	9,1	26,9	37,9	21,3	
S16.Belediyenin park ve yeşil alanlarla ilgili hizmetleri (koruma, bakım ve yenileme) yeterlidir	f	43	80	215	227	115	3,42
	%	6,3	11,8	31,6	33,4	16,9	
S18.Katı atık toplama araçları belirlenmiş saatlerde toplama noktalarına zamanında gelmektedir	f	48	80	204	227	121	3,43
	%	7,1	11,8	30,0	33,4	17,8	
S3.Mahallelerde geri dönüşüm atık kafeslerinin sayısı yeterlidir	f	32	62	192	269	125	3,57
	%	4,7	9,1	28,2	39,6	18,4	
S14.Karabük Belediyesi'nin geri dönüştürülebilir atıklar (pil, cam vb) ile ilgili yaptığı çalışmalar yeterlidir	f	46	66	180	280	108	3,49
	%	6,8	9,7	26,5	41,2	15,9	
S1.Belediyenin katı atıklarla ilgili hizmetleri yeterlidir	f	43	85	190	245	117	3,45
	%	6,3	12,5	27,9	36,0	17,2	
S5.Belediyenin cadde ve sokakların temizliği ile ilgili hizmetleri (yıkama ve süpürme) yeterlidir	f	41	47	163	240	189	3,71
	%	6,0	6,9	24,0	35,3	27,8	
S7.Mahallelerde çöp konteynırlarının sayısı yeterlidir	f	37	88	215	210	130	3,45
	%	5,4	12,9	31,6	30,9	19,1	
S12.Belediyenin katı atıkları toplama işini yürüten personel sayısı yeterlidir	f	41	66	137	266	170	3,67
	%	6,0	9,7	20,1	39,1	25,0	

S24.Belediyenin mevcut park ve yeşil alan sayısı yeterlidir	f	42	67	163	254	154	3,60
	%	6,2	9,9	24,0	37,4	22,6	
S22.Lisanslı firmaların geri dönüştürülebilir atıkları toplayan personel sayısı yeterlidir	f	35	69	165	261	150	3,62
	%	5,1	10,1	24,3	38,4	22,1	
Not: 1=Kesinlikle Katılmıyorum; 2=Katılmıyorum; 3=Kısmen Katılıyorum; 4=Katılıyorum; 5=Kesinlikle Katılıyorum							

Belediyenin, halkın çevreyle ilgili şikâyetlerini dinlediği ve çözüm bulmaya çalıştığı ($\bar{X}=3,50$), **çevre sorunlarına karşı halkı bilinçlendirmeye yönelik hizmetlerinin** ($\bar{X}=3,62$) yeterli olduğu düşünülmektedir. Belediyenin mevcut park ve yeşil alan sayısının ($\bar{X}=3,60$), park ve yeşil alanlarla ilgili hizmetlerinin (koruma, bakım ve yenileme) ($\bar{X}=3,42$) yeterli olduğu ve belediyenin cadde ve sokakların temizliği ile ilgili hizmetlerinin (yıkama ve süpürme) de yeterlidir olduğu ortaya çıkmıştır ($\bar{X}=3,71$).

Çalışmada, Karabük Belediyesi'nin geri dönüştürülebilir atıklar (pil, cam vb.) ile ilgili yaptığı çalışmaların ($\bar{X}=3,49$) ve geri dönüşüm atık kafeslerinin sayısının yeterli olduğu ($\bar{X}=3,57$) ortaya çıkmıştır. Belediyenin katı atıklarla ilgili hizmetlerinin ($\bar{X}=3,45$), mahallelerde çöp konteynırlarının ($\bar{X}=3,45$) sayısının yeterli olduğu düşünülmektedir. Katı atıkları toplama işini yürüten personelin ($\bar{X}=3,67$) ve lisanslı firmaların geri dönüştürülebilir atıkları toplayan personelin ($\bar{X}=3,62$) sayılarının yeterli olmasının yanında katı atık toplama araçlarının belirlenmiş saatlerde toplama noktalarına zamanında geldiği ($\bar{X}=3,43$) ifade edilmiştir.

Çevre Politikalarıyla İlgili Önerilere Yönelik Bulgular

Çevre sorunlarının, hizmet yeterliliğinin ve önerilerin katılımcıların medeni durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t testi sonuçlarına Tablo 4'de yer verilmiştir.

Tablo 4. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerin Medeni Duruma Göre Karşılaştırması

Medeni Durum		N	$\bar{X}$	σ	t	P
Çevre Sorunları	1. Evli	359	3,854	0,820	3,939	0,000*
	2. Bekâr	321	3,606	0,817		
	Toplam	680				

Hizmet Yeterliliği	1. Evli	359	3,643	0,896	2,994	0,003*
	2. Bekâr	321	3,444	0,833		
	Toplam	680				
Öneriler	1. Evli	359	3,082	1,254	-0,817	0,414
	2. Bekâr	321	3,156	1,112		
	Toplam	680				

*p<0,05

Evli ve bekârların çevre sorunları ($t=3,939$; $p<0,05$) ve hizmet yeterliliği ($t=2,994$; $p<0,05$) ile ilgili düşünceleri farklılık gösterirken öneriler konusunda birbirine yakın düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir ($t=-0,817$; $p>0,05$). Buna göre; evli katılımcılar çevre sorunlarına daha fazla katılmakla birlikte belediye hizmetlerinin de yeterli olduğuna bekâr katılımcılara göre daha fazla inandıkları söylenebilir. Bu kapsamda “ H_4 : Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir” ve “ H_5 : Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir” hipotezleri kabul edilmiştir. Ancak “ H_6 : Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermektedir” hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 5’de çevre sorunlarının, hizmet yeterliliğinin ve önerilerin katılımcıların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan *One Way ANOVA* testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 5. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerin Yaşa Göre Karşılaştırması

	Yaş	N	$\bar{X}$	σ	F	P	Tukey
Çevre Sorunları	=<30	139	3,980	0,798	9,669	0,000*	1>3,4 2>3,4
	31-40	112	3,913	0,790			
	41-50	237	3,575	0,806			
	=>51	192	3,657	0,840			
	Toplam	680	3,737	0,827			
Hizmet Yeterliliği	=<30	139	3,620	0,837	10,558	0,000*	2>1,3,4
	31-40	112	3,919	0,853			
	41-50	237	3,473	0,828			
	=>51	192	3,377	0,896			
	Toplam	680	3,549	0,872			

Öneriler	=<30	139	3,139	1,242	3,366	0,019*	3>4
	31-40	112	2,982	1,323			
	41-50	237	3,294	1,137			
	=>51	192	2,962	1,106			
	Toplam	680	3,117	1,189			

*p<0,05

Karabük'te ikamet eden kişilerin yaşlarına göre çevre sorunları ($F=9,669$, $p<0,05$), belediye hizmetlerinin yeterliliği ($F=10,558$, $p<0,05$) ve önerilere ($F=3,366$, $p<0,05$) ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. *Tukey* testi sonuçlarına göre; 40 yaş ve altında olan kişilerin 41 yaş ve üzerinde olan kişilerden daha fazla çevre sorunları olduğunu düşünmektedirler. Hizmet yeterliliği ile ilgili olarak 31-40 yaşında olanların diğer yaş grubundaki kişilere göre daha olumlu düşüncelere sahip oldukları söylenebilir. Önerilere ise 41-50 yaşında olanların 51 yaş ve üstü olan kişilerden daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. Bu çerçevede " H_7 : Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı yaşlarına göre farklılık göstermektedir", " H_8 : Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı yaşlarına göre farklılık göstermektedir" ve " H_9 : Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermektedir" hipotezleri kabul edilmiştir.

Tablo 6'da çevre sorunlarının, hizmet yeterliliğinin ve önerilerin katılımcıların eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan *One Way ANOVA* testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerin Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırması

Eğitim		N	$\bar{X}$	σ	F	P	Tukey
Çevre Sorunları	İlköğretim	70	3,904	0,881	1,408	0,239	
	Lise	100	3,715	0,799			
	Üniversite	361	3,742	0,852			
	Lisansüstü	149	3,661	0,751			
	Toplam	680	3,737	0,827			
Hizmet Yeterliliği	İlköğretim	70	3,565	0,898	7,839	0,000*	2>3 4>3
	Lise	100	3,753	0,862			
	Üniversite	361	3,407	0,868			
	Lisansüstü	149	3,749	0,814			
	Toplam	680	3,549	0,872			

Öneriler	İlköğretim	70	2,819	1,302	2,894	0,035*	3>1
	Lise	100	3,046	1,265			
	Üniversite	361	3,228	1,104			
	Lisansüstü	149	3,035	1,256			
	Toplam	680	3,117	1,189			

* $p<0,05$

Çevre sorunları konusunda Karabük'te ikamet eden kişilerin eğitim durumlarına göre düşüncelerinin ($F=1,408$, $p>0,05$) birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak belediyenin hizmetleri ($F=7,839$, $p<0,05$) ve önerilere ($F=2,894$, $p<0,05$) ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Tukey testi sonuçlarına göre; lise ve lisansüstü mezunu olanların üniversite mezunlarına göre daha fazla hizmetlerin yeterli olduğuna inandıkları saptanmıştır. Bununla birlikte üniversite mezunu olan kişilerin ilköğretim mezunu olan kişilere göre önerilere daha fazla katıldıkları söylenebilir. Bu kapsamda " H_{10} : Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir" hipotezi kabul edilmemiştir. " H_{11} : Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir" ve " H_{12} : Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermektedir" hipotezleri kabul edilmiştir.

Tablo 7'de çevre sorunlarının, hizmet yeterliliğinin ve önerilerin katılımcıların aylık gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One Way ANOVA testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 7'deki sonuçlar; katılımcıların çevre sorunlarına ($F=8,697$; $p<0,05$) ve hizmet yeterliliğine ($F=5,949$; $p<0,05$) yönelik düşüncelerinin farklılık gösterdiğini göstermektedir. Tukey testi sonuçlarına göre; 2000 TL ve altı ile 2501-3000 TL geliri olanlar, 2000-2500 TL ve 3000 üzerinde geliri olanlardan daha fazla çevre sorunları olduklarına inanmaktadır. Hizmet yeterliliği ile ilgili ifadelerle 2000 TL altında geliri olanların 3001 TL ve üstü geliri olanlara göre daha yüksek puanlar verdikleri görülmektedir. Bununla birlikte 2501-3000 TL geliri olanların ise 2000-2500 TL ve 3000 üzerinde geliri olanlardan daha fazla hizmetin yeterli olduğuna inandıkları söylenebilir. Aylık gelir durumlarına göre önerilerle ilgili düşüncenin ise birbirine yakın olduğu görülmektedir ($F=1,561$; $p>0,05$). Buna göre; " H_{16} : Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir" ve " H_{17} : Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermektedir" hipotezleri kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra " H_{18} : Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri aylık gelir

durumlarına göre farklılık göstermektedir” hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 7. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerin Aylık Gelire Göre Karşılaştırması

Aylık Gelir(TL)		N	$\bar{X}$	σ	F	P	Tukey
Çevre Sorunları	<2000	153	3,898	0,810	8,697	0,000*	1>2,4 3>2,4
	2000-2500	168	3,556	0,838			
	2501-3000	142	3,934	0,795			
	=>3001	217	3,634	0,808			
	Toplam	680	3,737	0,827			
Hizmet Yeterliliği	<2000	153	3,672	0,878	5,949	0,001*	1>4 3>2,4
	2000-2500	168	3,482	0,764			
	2501-3000	142	3,735	0,871			
	=>3001	217	3,393	0,916			
	Toplam	680	3,549	0,872			
Öneriler	<2000	153	3,014	1,218	1,561	0,198	
	2000-2500	168	3,276	1,140			
	2501-3000	142	3,126	1,249			
	=>3001	217	3,060	1,160			
	Toplam	680	3,117	1,189			

*p<0,05

Tablo 8’te çevre sorunlarının, hizmet yeterliliğinin ve önerilerin katılımcıların ikamet ettikleri yere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan One Way ANOVA testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 8. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerin İkamet Edilen Yere Göre Karşılaştırması

İkamet Yeri (Mahalle)		N	$\bar{X}$	σ	F	P	Tukey
Çevre Sorunları	5000 Evler	133	3,972	0,859	10,181	0,000*	1>3,5 2>3,5 4>3,5 6>3,5
	Yeşil	106	3,842	0,737			
	Şirinevler	114	3,448	0,723			
	100.Yıl	186	3,822	0,851			
	Kurtuluş	89	3,367	0,719			
	Diğer	52	3,881	0,873			
	Toplam	680	3,737	0,827			
Hizmet Yeterliliği	5000 Evler	133	3,899	0,727	9,624	0,000*	1>2,3,4 2>4 5>4
	Yeşil	106	3,576	0,912			
	Şirinevler	114	3,498	0,833			
	100.Yıl	186	3,251	0,890			
	Kurtuluş	89	3,665	0,866			
	Diğer	52	3,583	0,811			
	Toplam	680	3,549	0,872			
Öneriler	5000 Evler	133	3,382	1,321	4,356	0,001*	1>4 5>4
	Yeşil	106	3,084	1,184			
	Şirinevler	114	3,146	1,027			
	100.Yıl	186	2,843	1,172			
	Kurtuluş	89	3,370	1,041			
	Diğer	52	2,990	1,280			
	Toplam	680	3,117	1,189			

***p<0,05**

İkamet edilen yer açısından katılımcıların çevre sorunlarına (F=10,181; p<0,05), hizmet yeterliliğine (F=9,624; p<0,05) ve önerilere (F=4,356; p<0,05)

yönelik düşünceleri farklılık göstermektedir. Tukey testi sonuçlarına göre; 5000 Evler, Yeşil Mahalle, 100. Yıl Mahallesi ve diğer mahallelerde ikamet eden kişilerin çevre sorunlarının varlığına Şirinevler Mahallesi ve Kurtuluş Mahallesi'nde ikamet edenlere göre daha fazla inandıkları söylenebilir. Hizmet yeterliliği ile ilgili ifadelerle 5000 Evler'de oturan kişilerin Yeşil Mahalle, 100. Yıl Mahallesi ve Şirinevler Mahallesi'nde oturan kişilere göre daha yüksek puanlar verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca Yeşil Mahalle ve Kurtuluş Mahallesi'nde oturan kişilerin 100. Yıl Mahallesi'nde oturanlara göre daha fazla hizmetin yeterli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Çalışmada çevre sorunları ve hizmetlerle ilgili önerilen önerilere 5000 Evler ve Kurtuluş Mahallesi'nde oturan kişilerin 100. Yıl Mahallesi'nde oturan kişilere göre daha fazla katıldıkları söylenebilir. Bu çerçevede; " H_{19} : Karabük halkının, çevre sorunlarına yönelik algısı ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir", " H_{20} : Karabük halkının, Belediyenin hizmetlerine yönelik algısı ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir" ve " H_{21} : Karabük halkının, çevre sorunları ve belediye hizmetlerine yönelik önerilere katılım düzeyleri ikamet ettikleri mahalleye göre farklılık göstermektedir" hipotezleri kabul edilmiştir.

Karabük ilindeki çevre sorunları, belediyenin hizmet yeterliliği ve önerilerle ilgili olarak yapılan *Independent Samle t* testi ve *One Way ANOVA* testleri sonucunda test edilen hipotezlere ilişkin bulgulara Tablo 9'da yer verilmiştir.

Katılımcıların cinsiyetlerine ve medeni durumlarına göre çevre sorunları ve hizmet yeterliliğine ilişkin düşünceleri arasında farklılık bulunmuştur. Dolayısıyla H_1 , H_2 , H_4 ve H_5 hipotezleri kabul edilmiştir. Katılımcıların yaşları ve ikamet yerleri açısından çevre sorunları, hizmet yeterliliği ve önerilerle ilgili düşüncelerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre H_7 , H_8 , H_9 ve H_{19} , H_{20} , H_{21} , hipotezleri kabul edilmiştir. Eğitim durumu açısından hizmet yeterliliği ile ilgili olan H_{11} ve önerilerle ilgili olan H_{12} hipotezleri kabul edilmiştir. Meslekler ve aylık gelir durumlarına göre çevre sorunlarına ilişkin H_{13} , H_{16} ve hizmet yeterliliğine ilişkin H_{14} , H_{17} hipotezleri kabul edilmiştir. İkamet süresi ve yararlanılan bilgi kaynakları açısından hizmet yeterliliğine ilişkin H_{23} ve H_{26} hipotezleri kabul edilmiştir.

Tablo 9. Çevre Sorunları, Hizmet Yeterliliği ve Önerilerle İlgili Hipotezlerin Sonuçları

Hipotezler		t/F	P	Sonuç	
Çevre Sorunları	H ₁	Cinsiyet	2.210	0.026*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₂		4.459	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₃		-0.090	0.928	Red
Çevre Sorunları	H ₄	Medeni Durum	3.939	0.000*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₅		2.994	0.003*	Kabul
Öneriler	H ₆		-0.817	0.414	Red
Çevre Sorunları	H ₇	Yaş	9.669	0.000*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₈		10.558	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₉		3.366	0.019*	Kabul
Çevre Sorunları	H ₁₀	Eğitim Durumu	1.408	0.239	Red
Hizmet Yeterliliği	H ₁₁		7.839	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₁₂		2.894	0.035*	Kabul
Çevre Sorunları	H ₁₃	Meslek	15.603	0.000*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₁₄		3.834	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₁₅		1.833	0.078	Red
Çevre Sorunları	H ₁₆	Aylık Gelir	8.697	0.000*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₁₇		5.949	0.001*	Kabul
Öneriler	H ₁₈		1.561	0.198	Red
Çevre Sorunları	H ₁₉	İkamet Yeri	10.181	0.000*	Kabul
Hizmet Yeterliliği	H ₂₀		9.624	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₂₁		4.356	0.001*	Kabul
Çevre Sorunları	H ₂₂	İkamet Süresi	1.207	0.306	Red
Hizmet Yeterliliği	H ₂₃		14.150	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₂₄		1.073	0.360	Red
Çevre Sorunları	H ₂₅	Bilgi Kaynakları	0.684	0.603	Red
Hizmet Yeterliliği	H ₂₆		34.719	0.000*	Kabul
Öneriler	H ₂₇		0.647	0.629	Red

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de AB uyum sürecindeki çalışmalara kadar yerel yönetimlerdeki karar alma organlarının şahsi çıkarları, nitelikli personel eksikliği ve çevre sorunlarına karşı tutumları nedeniyle gerekli çevre politikaları geliştirilememiş ve çevre sorunları giderek büyümüştür. Ancak son zamanlarda belediyeler yürüttükleri faaliyetler ve hazırladıkları birtakım projelerle çevre politikalarının uygulanmasında daha aktif rol almaktadırlar. Bu kapsamda Karabük ilinde çevre politikalarının hangi düzeyde uygulandığını tespit etmek için yerel halk üzerinde bir alan çalışması gerçekleştirilmiştir.

Günümüzdeki yerel yönetim anlayışında vatandaş memnuniyeti, hizmet ve yaşam kalitesi kavramları belediyeler açısından daha önemli bir konumda yer almaktadır. Beklentilerin farklı olması, bireyden bireye hizmet kalitesinin değişmesine neden olmaktadır. Vatandaşın memnuniyet ve beklenti düzeyleri kişinin yaş, medeni durum, cinsiyet, gelir düzeyi, eğitim, meslek ve çalışılan sektör gibi pek çok demografik özelliğe göre farklılaşabilmektedir (Albayrak, 2015: 3). Bu çerçevede araştırmada çevre sorunları, Karabük Belediyesi’nin çevreyle ilgili hizmetlerinin yeterliliği ve bunlara yönelik önerilerin demografik özelliklere göre karşılaştırması yapılmıştır. Analizler sonucunda kadın ve erkeklerin çevre sorunları ve hizmet yeterliliği ile ilgili düşünceleri farklılık gösterirken öneriler konusunda birbirine yakın düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Dolayısıyla kadınların erkeklerden daha fazla çevre sorunlarının olduğunu düşündükleri ve belediyenin hizmetlerinin de daha yeterli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Güllü (2007: 150) tarafından yapılan çalışmada da yine kadınların çevre sorunlarına karşı daha duyarlı oldukları ortaya çıkmıştır.

Araştırmada evli ve bekârların çevre sorunları ve hizmet yeterliliği ile ilgili düşünceleri farklılık gösterirken öneriler konusunda birbirine yakın düşüncelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Buna göre; evli katılımcılar çevre sorunlarına daha fazla katılmakla birlikte belediye hizmetlerinin de yeterli olduğuna bekâr katılımcılara göre daha fazla inandıkları söylenebilir.

Karabük’te ikamet eden kişilerin yaşları açısından çevre sorunları, belediye hizmetlerinin yeterliliği ve önerilere ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 40 yaş ve altında olan kişilerin 41 yaş ve üzerinde olan kişilerden daha fazla çevre sorunları olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Bu konuda Güllü (2007: 173) tarafından Kocaeli’nde yapılan çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıktığı görülmüştür. Buna göre gençlerin orta yaş ve yaşlılara göre çevre sorunlarına karşı daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir. Öte yandan Karabük Belediyesi’nin hizmet yeterliliği ile ilgili olarak 31-40 yaşında olanların diğer yaş grubundaki kişilere göre daha olumlu düşünceler

lere sahip oldukları söylenebilir. Önerilere ise 41-50 yaşında olanların 51 yaş ve üstü olan kişilerden daha fazla katıldıkları belirlenmiştir.

Çevre sorunları konusunda Karabük'te ikamet eden kişilerin eğitim durumlarına göre düşüncelerinin birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak belediyenin hizmetleri ve önerilere ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu çerçevede lise ve lisansüstü mezunu olanların üniversite mezunlarına göre daha fazla hizmetlerin yeterli olduğuna inandıkları saptanmıştır. Akyıldız (2012: 4432)'ın Uşak ilinde belediye hizmetlerine yönelik memnuniyet anketinde katılımcıların eğitim seviyesi yükseldikçe belediye hizmetlerini yetersiz bulma düşüncesinin arttığı görülmüştür. Ancak Kurgun ve diğerleri (2008: 43) tarafından Karşıyaka Belediyesi'ne yönelik yapılan başka bir çalışmada bunun tersinin gerçekleştiği; belediye hizmetlerinin yeterliliği değerlendirilmesinde, üniversite ve lise mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre hizmetleri daha yeterli gördüğü ortaya çıkmıştır. Bu durum Albayrak'ın (2015: 3) ifade ettiği gibi "Farklı beklentiler, hizmet kalitesinin bireye göre değişmesine yol açmaktadır" şeklinde açıklanabilir. Bununla birlikte her bir çalışma farklı evrende uygulandığından ortaya çıkan bulgular özgünlük arz etmektedir (Albayrak, 2015: 20).

Ayrıca Karabük'te üniversite mezunu olan kişilerin ilköğretim mezunu olan kişilere göre önerilere daha fazla katıldıkları söylenebilir. Güllü (2007: 153-160) tarafından yapılan çalışmada da eğitim durumu ile çevre duyarlılığı arasında bir paralellik olduğu tespit edilmiştir. Buna göre eğitim durumu yükseldikçe çevre duyarlılığının da arttığı sonucu ortaya çıkmıştır. Karabük'te yapılan araştırmada üniversite mezunlarının ilköğretim mezunu olanlara göre daha çok önerilerde bulunmaları bu duyarlılığın sonucu olarak yorumlanabilir.

Meslek grupları itibariyle katılımcıların çevre sorunları ve hizmet yeterliliğine yönelik düşüncelerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla memur, işçi, emekli ve ev hanımlarının serbest meslek, öğrenci ve diğerlerine göre daha çok çevre sorunlarının olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bunun yanı sıra esnaf/işverenlerin, mesleği serbest meslek ve öğrenci olanlardan, öğrencilerin ise mesleği serbest meslek olan ve diğerlerinden daha çok çevre sorunlarının olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Hizmet yeterliliği konusunda memurların işçi, emekli ve diğer kişilerden daha olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Öneriler konusunda ise tüm meslek gruplarındaki kişilerin düşüncelerinin birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların çevre sorunlarına ve hizmet yeterliliğine yönelik düşünceleri aylık gelir durumlarına göre farklılık göstermiştir. Sonuçlara göre; 2000 TL ve altı ile 2501-3000 TL geliri olanlar, 2000-2500 TL ve 3000 üzerinde geliri olan-

lardan daha fazla çevre sorunları olduklarına inanmaktadır. Hizmet yeterliliği ile ilgili ifadelerle 2000 TL altında geliri olanların 3001 TL ve üstü geliri olanlara göre daha yüksek puanlar verdikleri görülmektedir. Bununla birlikte 2501-3000 TL geliri olanların ise 2000-2500 TL ve 3000 üzerinde geliri olanlardan daha fazla hizmetin yeterli olduğuna inandıkları söylenebilir. Aylık gelir durumlarına göre önerilerle ilgili düşüncenin ise birbirine yakın olduğu görülmüştür.

İkamet edilen yer açısından katılımcıların çevre sorunlarına, hizmet yeterliliğine ve önerilere yönelik düşünceleri farklılık göstermiştir. Buna göre; 5000 Evler, Yeşil Mahalle, 100. Yıl Mahallesi ve diğer mahallelerde ikamet eden kişilerin, çevre sorunlarının varlığına Şirinevler Mahallesi ve Kurtuluş Mahallesi'nde ikamet edenlere göre daha fazla inandıkları söylenebilir. Hizmet yeterliliği ile ilgili ifadelerle 5000 Evler'de oturan kişilerin Yeşil Mahalle, 100. Yıl Mahallesi ve Şirinevler Mahallesi'nde oturan kişilere göre daha yüksek puanlar verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca Yeşil Mahalle ve Kurtuluş Mahallesi'nde oturan kişilerin 100. Yıl Mahallesi'nde oturanlara göre daha fazla hizmetin yeterli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Çalışmada, çevre sorunları ve hizmetlerle ilgili öne sürülen önerilere 5000 Evler ve Kurtuluş Mahallesi'nde oturan kişilerin 100. Yıl Mahallesi'nde oturan kişilere göre daha fazla katıldıkları söylenebilir. İncelenen mahallelerden 5000 Evlerin emekli, 100. Yılın öğrenci, Şirin Evlerin memur yoğun mahaller; Yeşil Mahalle ve Kurtuluş Mahallesi'nin ise genellikle düşük gelirli halkın yaşadığı bölgeler olduğu göz önüne alındığında mahalleler arasındaki farklılıkların genellikle sosyo-ekonomik faktörlerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Bölükbaşı ve Yıldıztan (2010:229)'ın bildirdiğine göre Galster ve Hesser (1981) aynı yerde uzun süre ikamet etmenin memnuniyeti arttırdığı sonucunu bulmuşlardır. Çalışmada ise, ikamet süresi bakımından katılımcıların çevre sorunları ve önerilerle ilgili düşünceleri arasında bir farklılık bulunmamıştır. Ancak hizmet yeterliliği ile ilgili düşünceleri arasında farklılık olduğu görülmüştür. Bu kapsamda, 5-10 yıldır Karabük'te ikamet eden kişilerin diğer gruptaki kişilere göre belediye hizmetlerinin yeterli olduğuna daha fazla inandıkları tespit edilmiştir. Öte yandan Güllü (2007:164)'nın çalışmasında Kocaeli'nde daha kısa süredir yaşayanların uzun süre yaşayanlara göre çevre kirliliğinden daha çok rahatsız oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu. (1983, 9 Eylül). *Resmi Gazete*, 499.
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu. (2004, 23 Temmuz), *Resmi Gazete*, 25531.
- 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu. (2005, 31 Mart), *Resmi Gazete*, 25772.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu. (2005, 13 Temmuz), *Resmi Gazete*, 25874.
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). İstatistiksel analiz teknikleri, SPSS’te işletme yönetimi uygulamaları. Ankara: Emek Ofset Ltd. Şti.
- Albayrak, A. S., Savaş, F. ve Baltacı, M. (2015). Belediye tarafından sunulan hizmetlerde vatandaş memnuniyetinin ölçülmesi: Rize Belediyesi Örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 24(3), 1-44.
- Alcı, C. (2007). İzmir’deki kentsel sorunların üniversite öğrencileri üzerindeki etkisi: Buca örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alpar, R. (2010). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinde örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlilik-güvenirlilik*. Ankara: DetayYayıcılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arkan, R. (2005). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Baki, A. ve Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Baş, T. (2010). *Anket*. Ankara: Seçkin Yayıncılık ve San. ve Tic. Aş.
- Bozkurt, Y. ve Kaman, D. (2018). *Yerel yönetimler perspektifinde türkiye’de çevre politikaları*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4 (2), 207-239.
- Çetin, G. F. (2012). *Türkiye’de çevre politikalarının yerel yönetimler üzerindeki etkisi: Çankaya Belediyesi örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Davis, D. and Cosenza, R. M. (1998). *Business research for decision making*. Boston: Pws-Kent Publishing Company.
- Erdem, L. (2007). *Aydınlatmada sübjektif analiz için bilimsel anket yöntemlerinin uygulamalı incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan, İ. (2003). *Pozitivist metodoloji: bilimsel araştırma tasarımı istatistiksel yöntemler analiz ve yorum*. Ankara: ERK.
- Erten, M. (1995). *Yerel yönetimler ve çevre*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

- Görmez, K. (2010). *Çevre sorunları*. Ankara: Nobel Kitap Dağıtım A.Ş.
- Güllü, T. (2007). *Halkın çevre sorunlarını algılayışı: İzmit örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Hair Jr., J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate data analysis: a global perspective*. 7th Edition, Pearson Education, Upper Saddle River.
- İftar, K. G. (1999). Bilim ve araştırma. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* içinde (1-10), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1081.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Nakip, M. (2013). *Pazarlama araştırma teknikleri*. 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özdamar, K. (2001). *SPSS ile biyoistatistik*. 4. Basım, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özey, R. (2009). *Çevre sorunları*. İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Öztaş, C. ve Zengin, E. (2008). Yerel yönetimler ve çevre. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* (54), 181-200.
- Padem, H., Göksu, A. ve Konaklı, Z. (2012). *Araştırma yöntemler SPSS uygulamalı*. Sarajevo: International Burch University.
- Pallant, J. (2005) *SPSS survival manual: a step by step guide to data analysis using SPSS*. Crows Nest, New South Wales, Allen and Unwin Inc.
- Ryan, C. (1995). *Researching tourist satisfaction issues, concepts, problems*. London: Routledge.
- Sekaran, U. (2003) *Research methods for business*. New York: John Wiley.
- Şengül, M. (1999). Yerel düzeyde çevre yönetimi ve belediyeler. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 8(3), 91-102.
- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. USA: Pearson Education Limited.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Toprak, D. (2017). Türkiye'nin çevre politikasında yerel yönetimlerin rolü: yerel yönetim bütçesinin incelenmesi. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 173-194.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2018a). Konularına Göre İstatistikler, Nüfus ve Demografi, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, İstatistiksel Tablolar ve Dinamik Sorgulama, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, Yerleşim Yeri Nüfusları, Türkiye Şehir ve Köy Nüfusları. Erişim Adresi <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>
- Ulus, T., İnce, C. H., Aliustaoğlu, F. S. ve Melez, İ. E. (2010). Araştırma nasıl tasarlanır (I). *Adli Tıp Dergisi*, 24(2), 40-47.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Veal, A. J. (2006). *Research methods for leisure and tourism: a practical guide*. England: Pearson Education Limited.

Yamane, T. (2001). *Temel örnekleme yöntemleri*. (Çev. A. Esin, M. A. Bakır, C. Aydın ve E. Gürbüzsel), İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46(Özel Sayı), 74-85.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, F. B. (1994). *Çevre ve yerel yönetim*. İstanbul: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı.

Zeytin, M. ve Kırhoğlu, H. (2014). Çevre yönetim sistemi ve yerel yönetimler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), 238-254.